

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ  
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**  
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
Гуманітарно-педагогічний факультет  
19 червня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Міжнародне співробітництво в аграрній сфері

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет (ННІ) Гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, кандидат історичних наук, доцент Наталія КРАВЧЕНКО

**Опис навчальної дисципліни.** Міжнародне співробітництво в аграрній сфері є одним із різновидів міжнародного співробітництва, спільна діяльність держав, спрямована на узгодження їх інтересів та досягнення спільних цілей у вирішенні аграрних питань на основі загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права.

Курс виходить з необхідності розв'язання таких завдань: використання новітніх здобутків суспільних наук у викладанні дисципліни; забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів історизму і об'єктивності в оцінці міжнародного співробітництва в аграрній сфері.

| Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь                     |                                                                     |          |
|-------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|----------|
| Освітній ступінь                                                                    | магістр                                                             |          |
| Спеціальність                                                                       | СЗ «Міжнародні відносини»                                           |          |
| Освітня програма                                                                    | «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» |          |
| Характеристика навчальної дисципліни                                                |                                                                     |          |
| Вид                                                                                 | обов'язкова                                                         |          |
| Загальна кількість годин                                                            | 120                                                                 |          |
| Кількість кредитів ECTS                                                             | 4                                                                   |          |
| Кількість змістових модулів                                                         | 2                                                                   |          |
| Курсовий проект (робота) (за наявності)                                             | -                                                                   |          |
| Форма контролю                                                                      | екзамен                                                             |          |
| Показники навчальної дисципліни<br>для денної та заочної форм здобуття вищої освіти |                                                                     |          |
|                                                                                     | Форма здобуття вищої освіти                                         |          |
|                                                                                     | денна                                                               | заочна   |
| Курс (рік підготовки)                                                               | 2025 року вступу                                                    |          |
| Семестр                                                                             | 1                                                                   |          |
| Лекційні заняття                                                                    | 15 год.                                                             | 8 год.   |
| Практичні, семінарські заняття                                                      | 30 год.                                                             | 6 год.   |
| Лабораторні заняття                                                                 | год.                                                                | год.     |
| Самостійна робота                                                                   | 75 год.                                                             | 106 год. |
| Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти          | 3 год.                                                              |          |

## 1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері» є: засвоєння основних понять, категорій та принципів міжнародного співробітництва в аграрній сфері, вивчення теоретичних та методологічних питань, освоєння практичного досвіду міжнародного співробітництва в аграрній сфері.

### **Набуття компетентностей:**

#### **- інтегральна компетентність (ІК):**

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

#### **- загальні компетентності (ЗК):**

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність працювати в команді.

#### **- спеціальні (фахові) компетентності(СК):**

СК 11. Здатність брати участь у становленні та налагодженні державного та приватного міжнародного співробітництва в аграрній галузі, у контексті забезпечення національних інтересів України.

***Програмні результати навчання (ПРН):***

РН9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН10. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

РН15. Знати і розуміти особливості та специфіку міжнародних відносин в аграрній галузі, основні напрями розвитку співробітництва в цій сфері.

---

## 1. Програма та структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем                                                                                  | Кількість годин |        |              |    |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------|--------------|----|-----|-----|------|--------------|--------------|----|-----|-----|------|
|                                                                                                                | денна форма     |        |              |    |     |     |      | Заочна форма |              |    |     |     |      |
|                                                                                                                | тижні           | усього | у тому числі |    |     |     |      | усього       | у тому числі |    |     |     |      |
|                                                                                                                |                 |        | л            | с  | лаб | інд | с.р. |              | л            | с  | лаб | інд | с.р. |
| 1                                                                                                              | 2               | 3      | 4            | 5  | 6   | 7   | 8    | 9            | 10           | 11 | 12  | 13  | 14   |
| Змістовий модуль 1. Методологія, нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва в аграрній сфері |                 |        |              |    |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
| Тема 1. Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері»                             | 1-2             |        | 1            | 2  |     |     | 5    |              | 2            |    |     |     | 10   |
| Тема 2. Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві                                            | 3-4             |        | 2            | 4  |     |     | 10   |              |              |    |     |     | 13   |
| Тема 3. Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин                                              | 5-6             |        | 2            | 4  |     |     | 10   |              |              | 2  |     |     | 20   |
| Тема 4. Спільна політика ЄС в аграрній сфері                                                                   | 7-8             |        | 2            | 4  |     |     | 10   |              | 2            |    |     |     | 10   |
| Разом за змістовим модулем 1                                                                                   |                 |        | 7            | 14 |     |     | 35   |              | 4            | 2  |     |     | 53   |
| містовий модуль 2. Практична реалізація міжнародного співробітництва в аграрній сфері.                         |                 |        |              |    |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
| Тема 5. Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу                                                       | 9-10            |        | 2            | 4  |     |     | 10   |              | 2            |    |     |     | 12   |
| Тема 6. Вектори міжнародного співробітництва                                                                   | 11-12           |        | 2            | 4  |     |     | 10   |              | 2            | 2  |     |     | 20   |
| Тема 7. Східне партнерство в аграрній сфері                                                                    | 13-14           |        | 2            | 4  |     |     | 10   |              |              | 2  |     |     | 10   |
| Тема 8. Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин                                         | 15              |        | 2            | 4  |     |     | 10   |              |              |    |     |     | 10   |
| Разом за змістовим модулем 2                                                                                   |                 |        | 8            | 16 |     |     | 40   |              | 4            | 4  |     |     | 52   |
| Усього годин                                                                                                   |                 | 45     | 15           | 30 |     |     | 75   |              | 8            | 6  |     |     | 106  |

### 3.Теми лекцій

| № з/п | Назва теми                                                                  | Кількість годин |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері». | 1               |
| 2     | Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві.                | 2               |
| 3     | Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин                   | 2               |
| 4     | Спільна політика ЄС в аграрній сфері                                        | 2               |
| 5     | Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу                            | 2               |
| 6     | Вектори міжнародного співробітництва                                        | 2               |
| 7     | Східне партнерство в аграрній сфері                                         | 2               |
| 8     | Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин              | 2               |

### 4.Теми семінарських занять

| № з/п | Назва теми                                                                  | Кількість годин |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері». | 2               |
| 2     | Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві.                | 4               |
| 3     | Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин                   | 4               |
| 4     | Спільна політика ЄС в аграрній сфері                                        | 4               |
| 5     | Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу                            | 4               |
| 6     | Вектори міжнародного співробітництва                                        | 4               |
| 7     | Східне партнерство в аграрній сфері                                         | 4               |
| 8     | Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин              | 4               |

### 5.Теми самостійної роботи

| № з/п | Назва теми                                                                  | Кількість годин |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері». | 5               |
| 2     | Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві.                | 10              |
| 3     | Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин                   | 10              |
| 4     | Спільна політика ЄС в аграрній сфері                                        | 10              |
| 5     | Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу                            | 10              |
| 6     | Вектори міжнародного співробітництва                                        | 10              |
| 7     | Східне партнерство в аграрній сфері                                         | 10              |
| 8     | Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин              | 10              |

### 6.Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист творчих робіт;
- захист реферативних повідомлень;
- захист аналітичних робіт.

### 7.Методи навчання:

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;

- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

## 8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

### 8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

| Вид навчальної діяльності                                                                            | Результати навчання                                                                                                                                                                                                                                               | Оцінювання |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Модуль 1. Методологія, нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва в аграрній сфері |                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
| Тема 1. Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері».                  |                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
| Лекція 1 (за наявності оцінювання)                                                                   | RH9, RH15                                                                                                                                                                                                                                                         | -          |
| Лабораторна/практична робота 1.                                                                      | Знати сутність поняття «міжнародне співробітництво», «міжнародне співробітництво в аграрній сфері» та Вміти розрізняти види міжнародного співробітництва.<br>Застосовувати знання про співробітництво в аграрній сфері при аналізі сучасних міжнародних відносин. | 7          |
| Самостійна робота (за наявності) 1.                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                   | 10         |
| Тема 2. Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві.                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
| Лекція 2 (за наявності оцінювання)                                                                   | RH9, RH15                                                                                                                                                                                                                                                         | -          |
| Лабораторна/практична робота 2.                                                                      | Знати роль і місце зовнішньої політики держави у міжнародних відносинах.<br>Вміти розрізняти типи і стани зовнішньої політики, типи і стани у світовій політиці.<br>Аналізувати зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві в аграрній сфері.     | 7          |
| Самостійна робота (за наявності) 2.                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                   | 10         |
| Тема 3. Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
| Лекція 3 (за наявності оцінювання)                                                                   | RH9, RH15                                                                                                                                                                                                                                                         |            |
| Лабораторна/практична робота 3.                                                                      | Знати основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин.<br>Вміти аналізувати базові засади взаємовідносин України з іншими державами в аграрній сфері.<br>Розуміти реформаційні зміни в аграрній сфері України в контексті євроінтеграції.               | 8          |
| Самостійна робота (за наявності) 3.                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                   | 10         |
| Тема 4. Спільна політика ЄС в аграрній сфері.                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
| Лекція 4 (за наявності оцінювання)                                                                   | RH9, RH15                                                                                                                                                                                                                                                         | -          |
| Лабораторна/практична робота 4.                                                                      | Знати поняття, цілі, мету, ключові принципи, основні результати спільної політики ЄС в аграрній сфері.<br>Вміти розрізняти основні етапи САП,                                                                                                                     | 8          |
| Самостійна робота (за наявності) 4.                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                   | 10         |

|                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
|-------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                                               | їх логіку та суть.<br>Аналізувати прояви спільної аграрної політики ЄС в сучасних міжнародних відносинах.                                                                                                                                                                                                                                                    |     |
| Модульна контрольна робота 1.                                                 | РН 10                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 30  |
| Всього за модулем 1                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 100 |
| Модуль 2. Практична реалізація міжнародного співробітництва в аграрній сфері. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
| Тема 5. Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу.                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
| Лекція 5 (за наявності оцінювання)                                            | РН9, РН15                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | -   |
| Лабораторна/практична робота 5.                                               | Знати сутність поняття «агробізнес», «агропромисловий комплекс», їх місце в світовій системі аграрного виробництва.<br>Вміти розрізняти нові тенденції аграрної політики країн світу.<br>Аналізувати світові моделі підтримки аграрного виробництва, визначати важливість їх для України., місце України в міжнародній аграрній експортно-імпортній системі. | 7   |
| Самостійна робота 5.                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 10  |
| Тема 6. Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу.                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
| Лекція 6 (за наявності оцінювання)                                            | РН9, РН15                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | -   |
| Лабораторна/практична робота 6.                                               | Знати основні вектори міжнародного співробітництва в аграрній сфері.<br>Розуміти роль і місце аграрної взаємодії в реалізації Цілей сталого розвитку.<br>Аналізувати діяльність ТНК в аграрній сфері.                                                                                                                                                        | 7   |
| Самостійна робота 6.                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 10  |
| Тема 7. Східне партнерство в аграрній сфері.                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
| Лекція 7 (за наявності оцінювання)                                            | РН9, РН15                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | -   |
| Лабораторна/практична робота 7.                                               | Знати сутність політики Східного партнерства.<br>Розуміти роль і місце програми європейського сусідства для с/г та розвитку сільської місцевості, її значення для України.<br>Аналізувати програми багатостороннього співробітництва в аграрній сфері.                                                                                                       | 8   |
| Самостійна робота 7.                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 10  |
| Тема 8. Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин.       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
| Лекція 8 (за наявності оцінювання)                                            | РН9, РН15                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | -   |
| Лабораторна/практична робота 8.                                               | Знати міжнародні організації аграрного спрямування.<br>Вміти визначати роль і місце України в міжнародних сільськогосподарських та торговельних організаціях, їх значення в інтеграційних процесах України до міжнародного аграрного простору.                                                                                                               | 8   |
| Самостійна робота 8.                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 10  |

|                                       |                                                                                        |            |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|------------|
|                                       | Аналізувати основні прояви інтеграції та кооперації праці у виробництві с/г продукції. |            |
| Модульна контрольна робота 2.         | RH10                                                                                   | 30         |
| <b>Всього за модулем 2</b>            |                                                                                        | <b>100</b> |
| <b>Навчальна робота</b>               | <b><math>(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70</math></b>                                      |            |
| <b>Екзамен/залік</b>                  |                                                                                        | <b>30</b>  |
| <b>Всього за курс</b>                 | <b><math>(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100</math></b>                |            |
| Курсовий проект/робота (за наявності) | -                                                                                      | -          |

## 8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка за національною системою (екзамени/заліки) |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------|
| 90-100                               | відмінно                                          |
| 74-89                                | добре                                             |
| 60-73                                | задовільно                                        |
| 0-59                                 | незадовільно                                      |

## 8.3. Політика оцінювання

|                                                 |                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Політика щодо дедлайнів та перескладання</b> | роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). |
| <b>Політика щодо академічної доброчесності</b>  | списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Творчі роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.   |
| <b>Політика щодо відвідування</b>               | відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).    |

## 9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни на навчальному порталі НУБіП України elern: <https://elern.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2157>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

## 10. Рекомендовані джерела інформації

1. Сіваченко І.Ю. Міжнародний агробізнес. Навчальний посібник, Київ: «Центр учбової літератури» 2024. 284с.
2. Офіційний сайт Організації економічного і соціального розвитку (ОЕСР). URL: <https://www.oecd.org>
3. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <http://ief.org.ua/>
4. Офіційний сайт ООН. URL: <https://www.un.org/en/>
5. Офіційний сайт Світової організації торгівлі (COT) (WTO). URL: <https://www.wto.org/>
6. Офіційний сайт Організації з продовольства і сільського господарства ООН (ФАО). URL: <https://www.fao.org/home/en>



7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Офіційний сайт Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України». URL: <http://ief.org.ua/>
9. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики і продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/ua>
10. Угода про асоціацію Україна-ЄС. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A22014A0529%2801%29>
11. Дані про тарифні квоти. URL: [https://ec.europa.eu/taxation\\_customs/dds2/taric/quota\\_consultation.jsp?Lang=en](https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/quota_consultation.jsp?Lang=en)
12. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/uk>
13. Програма підтримки малого та середнього бізнесу EU4Business. URL: <https://eu4business.eu/ukraine>
14. Інформаційно-аналітичний портал агропромислового комплексу України (українською мовою). URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>
15. Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=en-GB>
16. Український клуб агробізнесу. URL: <http://www.ucab.ua>
17. Генеральний директорат з питань сільського господарства та сільського господарства Європейської комісії. URL: [http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm)
18. Місія України при Європейському Союзі. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/torgovelnno-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes/spivrobitnictvo-u-sferi-silskogo-gospodarstva>
19. International Cooperative Agricultural Organisation (ICAO). URL: [http://icao.coop/aboutus/01\\_icao.htm?smenu=sub1&stitle=subtitle1\\_1](http://icao.coop/aboutus/01_icao.htm?smenu=sub1&stitle=subtitle1_1)
20. Inter-American Institute for Cooperation on Agriculture (IICA). URL: <https://www.iica.int/en/about-us/main>
21. The Center for Strategic and International Studies (CSIS) URL: <https://www.csis.org/programs/about-us>